

САНА ОЛОХ

Чурапчы улуунун хаһыата

ХАҔЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ БЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

12+

2015 сыл
Тохсунньу
20
КҮНЭ
ОПТУОРУННЬУК
№4
(11014)

Дьаһалта отчуота

ЧУРАПЧЫ НЭБИЛИЭГЭР

Тохсунньу 15 күнүгэр „Айылыгы“ Култуура уонна духуобунай сайдыы кинигэр Чурапчы улуунун дьаһалтатын 2014 сыллааҕы отчуота буолла. Отчуоттуур бөлөххө дьаһалта аппаратын үлэһиттэрэ, тэрилтэлэр салайааччылары барыта 35 киһи сырытта. Мунньаҕы Чурапчы нэһилиэгин баһылыга А. С. Сарыдаев салайан ыпта. Отчуоту улуус баһылыга А. Т. Ноговицын оттордо.

Сүрүн дахылаат кэннигэн ыйытыаларга киирдилэр. Кырдыаастары кытары үлэ, суол оҥоһууттар, олорор дьээнэ хааччылыыта, кудорговду туһаныыта, уһуйааллар оромүөннэригэр, чааһынай дьээнэ оромүөннэһиһиэ, такси сулуусууһун үлэһиттэр, гаһы киллэриһиэ, нэһилиэгэригэр куоталашыы түмүгүн таһаарыыта, нэһилиэгэригэр үрүн аһыан хааччылыыта, сыбаанчаларын бэрээдэжтээһиниэ, илэригэр-оскуолаҕа суолу оҥотторуута, о. д. а. ыйытыалар киирэн элбээтэһиллэр.

Ыл эһиллэргэ И. Г. Макаров дьаһалта үлэһити сөптөөбүнүн сыаналаш туран, музыкальнай оскуола үлэһити тунсарарга, чуолгаан улуус кинигэр бэҕиһтэ тийкэлини бу илэҕэ үөрөһүгэ болҕомто уурурга, такси сулуусууһун үлэһиттэригэр киллэрүүтэ үлэһиттэргэ, газ сипимэ киириһиттэргэ эрдэттэн болҕомтоһуоһуэ, „Производство бастык салайааччыта“ ааны иһэригэ сөптөөсүгэ оруттарын эгэ.

Г. С. Пыттонов бэрээдэж болууруулар, чуолгаан ГАИ үлэһиттэригэр, почтаны мөстөүгэ тирээһиэ тохтоон тыйа эгэ. Почтаны комитет тирээһиэ буолуу киһи, улуус хаһыаттарыгар сурулар сонуннар суоталары түһүүтүгэр, сурутарбыттар иһиллэһиттэригэр кэннигэн тийсэн наһыйбаҕа буолууларыгар тирээһин, онон сурутарбыт тираһаар охсорун болҕотто.

В. А. Крижановский илэригэр-оскуола иһиллэһиттэригэр күөл үлэһиттэригэр охорончуларга тийгэр суол турута оһус мөлтөөбүтүн, бэрээдэж сиптэригэр, маньаха нэһилиэгэ, улуус салалталара болҕомто уурууларыгар киириһиһиһиэ. Үөһэ чаранга буоруулар карьер оҥоһууһун оһоно уу мустарын, иһи суураһан сир-уоту, суолу-иһи алһатар кутталлаһаһыан эрдэттэн сэрэһэр, үлэ ыйлар наһааны эгэ.

П. Р. Дьячковский донор үлэһиттэригэр дьон доруобууһаһыттар оһус наһааны болҕоттоон туран, хаан бэрээдэжтэргэ болҕомто ууруулары, пособие төлөһөрө наһааны эгэ.

Л. М. Дьячковская аны сайын ыйытыаларга Олоһо ыйытар кымыс үс көрүнүн—эр дьонго, дьахталларга, оһолорго тус-туһунаан отторорго, маньаха Бүтүү улуунун Тобус нэһилиэгин уотун туһаһарга эһи киллэрэ.

Д. О. Лыткина 60-с сылларга тутууга үлэһиттэригэр, күрүһүн „Бонус Зина“ уордан кавалерын, Чурапчы оройуонун Бонусуоһах гражданниһын Егор Лыткин үлэһити аһыан, квартира бэрээдэжтэригэр көмөлөһөллөрүгэр көрдөстө.

Ыл эһиллэргэ бары үлэһити сөптөөбүнүн, үлэһиттэригэр сыаналашылар.

Алексей СЛЕПЦОВ.

СОЛОВЬЕВКА

Улуус баһылыгын бастык солбуһааччы А.А. Ноговицын салалталах отчуоттуур бөлөх маһынай Соловьёв нэһилиэгин олоһоһторун кытары көрүстэ. Нэһилиэг баһылыга М. Ф. Кронникова тэригэ салайааччыларын кытары тирээн туар сыты болууруостары туруоран, сөптөөх эһиллэри киллэрэн көхтөөх кыһылыны ыйытарыгар дьэһүн-сэрэһин ыһарда. Бөһүөлөк олоһоһторуттан, уотсайа 50-тан таһа киһи кэһи кыһылыны ыһа.

А.А. Ноговицын отчуоттуур иһилигэригэр кэннигэн тутта болууруостарга киирдилэр. Буоларын курдук үгэ ыйыты сурутуһан киирдэ. Ол курдук, улууска сүөһү аһсаана төһөтүн; быраһылыбыт хоһуулары, баһыналары чөлүгэр

түһүһүн; Соловьёв нэһилиэгин тыһын хаһаайыһытыгын сайдыһын дьаһалта өтүттэн хайдах көрөллөрүн; тыа хаһаайыһытыгын ханьас субсидия бэриллэһин, тусх уларыһылар киириһиттэригэр; эһэр фермертэргэ тусх көмө оһоһуулары; 2014 сылга бэриллэһкэ хаһыт субсидия харчыта төлөнүүтүн; улууска Кыһылы 70 сылынан тусх тэрэһин ыйытыларын; Алларва Бөһтөөхө Көһөрүлүү тэмэһиттэр наһааныһык үлэһиттэригэр; дьэһи ыһарга федеральнай программалар тустарынан; киһи баһыһа иһкис уочаратын; суол оромүөнүн хайыһаһыт; үөрэх управлениһа эһэр учууталларга тусх көмөнү отторорун; арбы сыһыан капиталнай оромүөнүн, үөрэхтээх калдьар тийбэһи; үлэһиттэригэр улууска киирэн бэрээдэжтэригэр айан төлөбүрө ыһаһыһыт; тыһи бэрээдэжтэригэр санаторийга баран сыһыаньылары; иһилиг сиптөөһүгэ ыһаһарга сыһыттарыһыт; Россельхозбан кредити бэриллэһит; сиббэс, иһиллэһиттэригэр биричиниһи; Алларва Бөһтөөхө «Иһил Энэр» ассоциация тусх сыһыан тэриһилиһит; оскуола тутууһун хамсаһына хайыһыт; заправка тутууһун туһуна.

Эһиллэргэ кырдыаастар аһтарыттан А.Е. Макаров үт-ары тэриһиттэригэр көмөнү оттороллоруттар, производственной күрэхтэһиттэргэ усулуобуулары инвентар учуоттууларыгар, теледидение, араһыһа куһағаньык үлэһиттэригэр көрөллөрүгэр, суол оҥоһууттар контуруулу олоһууларыгар көрдөстө. Олоһоһ оскуола учуутала В.В. Ефремова: «Транспортнай сиптөөһүн бийыл хайдах эрэ тыһа төһүһүгэр. Бөрөдүүканы суол баарына кыһыттыттан аһаан хааччылыһа эгэ. Заправка суоһа улаханьык аһаһыт, гөрүүчэй кыһаан кэлбэһе, оттонор от кыһаан оттоммог, үгэ сүөһү суох буолла. «Билэйи» сиббэс оһк мөһтөөх үлэһиттэригэр», - дьэстэ.

Нэһилиэг баһылыга М.Ф. Кронникова: «Сылбыт түмүгэр үчүгэй өрүттэригэр эгэһе, бийилиг нэһилиэг производство өтүгэр эһе, үүһе, оттоһунна быһааммыһын аһары толорон отторобут. Үүтү туттарыһа, оройон тоһус нэһилиэгин быһаанын куһаран сыһыһыт, ол эһи ол отчуоһа төһө эрэ аһылыһага. Ону таһынан саһмай үөрүүтэһиттэригэр 14 оһо күн сир ин көрдө уонна б ыһа сана дьэһе киирдэ. Оскуолаһыт төһө да усулуобууһа мөһтөөһүн үрдүнэ үөрэх көрдөрүүтэ улууска иһилиг күөнэ сыһыт, үс бастык оскуолаһар иһиллэһиттэригэр киирбэһит. Бийилиг култуураһыт үлэһиттэргэ араас таһынаһх улуус, республика күрэхтэригэр бэрэ сиптөөһиттэригэр кыһаһаһар. Спорт эһиллэргэ эһи 5-с мөһтөөһүгэ сыһыһыт. Хаһыһах учаһаһа уонна Кэлэһэй сайыһага барыта уларыһыттан, уоһа холбоһон, бийыл сайын эһиһе аһаһа. Онон үгэ өтүбүтүн бэрээдэж туһаһи, улуус дьаһалтатыгар, РЭС үлэһиттэригэр маһтананыт. Суол өтүгэр улуус дьаһалтага бийыл күүүһе үлэһи ыйыһаһа дьон эрэнэһит», - дьэһи муһнаһы түмүкэһи.

БОЛУГУРГА

Уотсайа 111 киһи кыһылыны ыһа. 22 киһи 66 болууруоһу ыйытла. Тыһынан ыйытыһа пенсионер А.А. Егоров маһыан отчуоттуу субсидияһын, электротехниһигэ холбоһуу, Р.А. Егоров Халһаһык сайыһык муостатын, 17 км айан суолун оромүөннэһитин туһунаан ыйытыһаһар. Сурутуһан киирбэһит ыйытыһаһарга: улууска тыа хаһаайыһытыгын төһө үт-харчы көрүлүбүтүн; улууска сүөһү аһсаана төһө быраһыһаһа аһаһыһыт; таһаарыһаһа эһи-үт бөрөдүүканыһын отторон таһаарар ороскуота төһөтүн; сүөһү кыһаарыһыһын утары тусх үлэ ыйытыһаһар; Тыа сирин үлэһитин уотсай

дохуоһа төһөтүн, тыа хаһаайыһытыгын министрисиһиттэһи киһи сүөһүнү аһаһан иһилиг төһө тохтоһотун; чааһынай сүөһүгэ субсидия көрүлүбүтүн; ыһаһар үт сыһаһа үрдөһитин; аптека болууруоһун; дьэһи туттууһугар субсидияһын; спортсаһа тутууһун; нэһилиэгтэргэ хаарбах туруктаһх дьэһиттэр онуларыгар сана тутуу; Көһөрүлүү кыһылыһаһтарыгар улууска квартира бэриллэһитин; полиция отдела нэһилиэгкэ профилактикаһы үлэһити туһунаһ; Соловьёв-Болугур суолун оҥоһууһун быраһыһа олоһо киириһитин; нэһилиэгнэ иһилиг холбоһоруттар төһө харчы төлүүрүн; улууска сана баһыһа тутууһун; сана хотон үлэһи киирэр түгэһиттэригэр оборудоваһиһаһа хааччылыһыт; сүөһүнү буоһунаһа туттарыһа туһунаһ; СИБ-таһель тарыһылыһыт; оттоһоһкө Мындаһаһыһа киириһитин; араһыһа үлэһиттэригэр коммунальнай төлөбүрүгэр аһаһыһыт; Предпринимательство сыһынан баһыһаһа хаһаайыһыт үлэһиттэригэр тусх чөлөһити көрүлэһитин; эһэр киһи баһыһаһа хаһаайыһыт тэриһиттэригэр тусх иһиллэһиттэригэр стимулироваһиһа харчыта төһө төлөһөһүн ыйытыһаһар, сөптөөх эһиллэһиттэригэр иһиллэһиттэригэр.

Үлэ, тыһи бэрээдэж, Көһөрүлүү кыһылыһаһа К.С. Попов: «Тыа хаһаайыһытыгын иһилиг дьэһиһа улаханьык ыһаһаһа, сүөһү уотсай аһсаанын туһунаһ, өрө-таһтары барыта туһунаһ иһилигтэригэр сиптэригэр барыта Дьон өйүн-саныһын сайыһаһар үлэһи ыйыһаһа. Арыһыһаһыһын утары сүрдөһк күүүтээх дьаһаллар ыйытыһаһарын сөптө эгэ. Отуур хөһууһары үчүгэйлик көрүөһе, хаһаһар сиптэригэр оттоотуһар, өртөөһүн үлэһити күүүһе ыйыһаһа. Кыһылы 70 сылынан киһи улууссаһа олорон аһыһыт бэрээдэжтэригэр уһаһыһаһарын куруөтүн-хаһаһын сэрэһиттэригэр үлэ барара буоллар», - дьэстэ. А.П. Ефимов: «Баһыһаһа дьэһи үчүгэйлик оромүөннэһити баһараһыт. Төлөһүн сиббэһин хонтуруоһууһу иһиллэһиттэригэр, быһтар-остор көһиһе суох буоллар».

Түмүкэ улуус баһылыгын бастык солбуһааччы А.А. Ноговицын: «Улуус 2014 сыллааһы отчуоттуур мунньаһын, ыйыһыт үлэһитин сөптөөбүнүн сыаналаһаһыһаһыттар улуус дьаһалтатын салайааччыларыһаһа аһтарыһаһаһа дьирин маһыһыт тирээһит. Иһилигтэригэр суол оҥоһууһугар, иһилиг сиптөөһиттэригэр, бийриһиттэригэр дьон көрдөһүүтүгэр салыһа үлэһиттэригэр», - дьэһи харһа тыһи эгэ.

Семен ЖЕНДРИНСКИЙ.

Н. С. ХРУЩЕВ АТЫЫР ОБУС КӨРДӨСПҮТ

Саха араладьыатын ааспыт ахсынньы 21 уонна 28 күннэригэр «Одохтоя тэһиллибит санаалар» диэн редактор И. Хабарова бэрттирэн олус сэргээн кытта.

Олго республика үтүөлээх зоотехника, үлэ бэтэрээнэ Г. Д. Никифорова Саха сиригэр племенной үлэ сийдирчыл, искусствоннай сэмэлээһини тэрийи туһунан элбэх холобурдарга олбуран олус өйдөтүүлээхтик көрсөбүтэ. Кэлинги бэрэниэ аатырбын ыаныыксыт, Үлэ Героиня М. Н. Готонцев кыттаһах бэйэни уопуттала бийиһилэрбитэ.

Галина Дмитриевна итк көрсөһүнэр Саха сиригэр симментал уонна холмогор боруода сүөһүлэри ажалы хайаһыттан саздааһытын, племенной үлэни, искусствоннай сэмэлээһини тэрийи туһунан киһи эрэ сүгээриэх курдук үчүгэйдики билиһинирбитэ. Урутаан, быһа түһүн элэхтинэ маанык М. Н. Готонцев, П. И. Шарин, Г. Д. Никифорова курдук уопуттаах, иттиһабыллаах бэтэрээннэри тэһэ сылдьан көрсөтүрэр, семинарлары тэрийэр буоллар олус даҕаны туһалаах буолуо эбит дии санаатым.

Галина Дмитриевна ити үгүс холобурлаах кэлээһини быһылыар Н. С. Хрущев туһунан ахтан ааспытын унуттатын айлаан хааллым. Улуу Сэбиэскэй сүөһүс хомунуус баартайаны, ол эбэтэр модун сударыстыбаны 1954-1964 сс. ордо-таһагары ытыһан салайбыт. ХИТ (ООН) Ассамблеягаар Вашингтон куоракка тийэр тал тэригэр анар бачааһыгыт устат ылан тырыһыланы өхсө-өхсө, хапыталыастары куттуур ааттаах араатар Никита Сергеевич Хрущев 1957 сыллаахха Америкага тийбит Огно сылдаан биир фермер үлэһини кытта билсиптэ. Ол киһи лобус фермаларга наар үтүтүнэн дьарыктанар уонна биирдэи манадыттан өртөнүлөн сыла 10-луу тонна үтүү аыр эбит. Ону эстэн Икита Сергеевич олус сөкүнү уонна хиннэхэ (Сэбиэскэй Соһууска) атыр одустары атылыһарыгар көрдөспүт. Онуоха киһитэ хайдах маанык улуу дойду салааһааччыга жыра болпуруоһу билбэ-

тиҥ диэх курдук муоларгыт (мин сэник дийбин) сакаһа баран: «Бийнэхэ (ол аата Америкага) атыр буһунан саһтарбат буолбутт уратта. 1920 сылтан манады искусствоннай сэмэлээһининэн буһатабыт. Ол көрүтэ эһиги атыр обус сэмэлээһини атылаһын», — диэн сүбэлээбит. Дээ, көрүң. Оччолорго бийиги дойдубут мулур тойоно Америкатан атыр обус атылаһан (хатутан) ажалык, сүөһү боруодатын тупсулар саһааһах эбит.

Иткни тыйыһан бу бэрэһилэрэ уопуттаах зоотехник Америкага 2,6 мөд. фермер баар, кинилэртэн үтүтүнэн дьарыктанарчылар үксүлэрэ 10-20, биир эмэ 50-нэ тийэр манар ынахтаах буолаллар. Ол оннугар байаан үтүү ыллар. Ынахтары барытын сэмэлээһини буһаталлар. Ынах сыла 10 мый ынахтаах, эрдэ төрүтөр ордук. Төрөөбүтүн кэни балгара мый иһинэн сэмэлээһинтээх. Ондук 4 сыла 5-тэ төрөтүөхкэ наада. Биир ынах (автык өйдөөн хаһыбатыһын) сыла 24 (!) тонна үтүү бэрээн Аан дойду рекорду олохтообутун туһунан эппитэ. Сөбүмэр үтү! Киһи ойе тийэбэт. Ол кыта ортоһунан күнэ 80-һуу (!) киктэ үтүү бэрэр. Ол быһылыгар Галина Дмитриевна сыла биирдэи тонна үтүү бэрэр 5 ынах оннугар биир 5 тоннаны бэрэр манады итэр ордук буолбатах дуо диил этэн аһарбыла. Саха сиригэр сылаһаан олохсуйбут симментал боруода сүөһүнү республика кыһыл хомунуһунан кыһылы уонна боруодатын тупсары, ол эбэтэр племенной үлэ буолара билэр суол Атыттарга хайыбакка туран, сүөһү боруодатын тупсары үлэһинигэр тохтооһа. Бэйэм ити үөрбө сөбүм иһин племенной үлэ төрүтүн сэмэлээһини буолара мөккүбүр суох диибин. Ону киһи барыта билэр. Аан дойду үксүгэр манады 100 бырыһыан искусствоннайдык сэмэлээһининэн, биллиһа өссө

эмбрионунан буһатыла кихрибтэрэ ирнэллэ.

Онтон бийнэхэ, Саха сиригэр, бу дымала сэбиэскэй саһаттан кинирэ сатыр даҕаы ырыһаакка кинириттэн өссө таныры бирдэ. Ол эрэр, үлэ төрүт барбат диккэ табыллыбат Одуоха бийиги тустаах салааһааччылар-быт киники сыларга боруоданы тупсарыга Н. С. Хрущев «нымагарыһ» олоххо киллэрэ саһар буолулар. Ол курдук, Никита Сергеевич Америкатан одустары атылаһаары соруммут буоллаһына, бийиги дыммут Австриятан тийэ бэрэм «буос ынахтары атылаһар «сарыһа» ыллардылар. Ол курдук, 2007 сыллаахха Нам Модулулар 155, 2008 сыллаахха Ханалас Нөмүгүтүгэр 316 үтүтүк сылаһаак Австрия симментал боруода ынахтары хас эмэ сударыстыбаны көнүө көтүтэн ажалыттар. Дээ, бу «комус» сылаһаак ынахтары 7-8 сыл устата төрөөн-ууһаах туһо элбэһитэрбит? Хомойуох иһин, элбэһитэрбэр эстэн эрэлэр эбит. Модука 73, Нөмүгүтэ 154 эрэ төбө ордоохтообут. Бу ынахтары ажалар саһана Россияга таһар «Животноводство» сурунаалга «Сахалар байыра бэрт буолан, Австриятан сүөһү саздыл тийлэр» диин күлүү-эти курдук суруйбуттар. Ол орунаах. Кырдык, ити 500-чөккэ улаах ынахтар ханналарын, олоһосторун саһа төһөлөөх элбэх эбит буолуо? Онтон таһаас самолеттар айаһынын төһөбүтүгэр буолуо дии. Мин санааһар, ол көрүтэ быһа Н. С. Хрущевка Америка фермерэ сүбэлээбитик курдук Австрия одустарын сэмэлээһини атылаһан ажалыт быдан сулургу, барытаах буолуо суоһа этэ дуо?

Бу Австрия сүөһүлэрин ажалы уопута табыллыбатыһаан тастах маассабай сүөһүнү атылаһаһын тохтотор туһунан уопастыһанай лала-та, учуонайлар (хилобуур профессор А. В. Чугунов), көннөрү даҕаны диин төһөлөөх туруорусулар, эттилер, суруйулар даҕаны, туһа суох. Тастаан ажалы өссө бэрэсэн иһэр кураук. Акердас киники 3 сыла 697 истил кыһыл, 141 симментал боруода ынахтар собурууттан ажалыһыттар. Олортон Мэнэ Чүүбэтигэр, Уус-Алдан Арындааһар кэһит сүөһүлэр

өрбөлөрүгэр диири сааһа баһылан аһан-сүтэн эрэлэрин туһунан интэривист, хайыт туоһа. Киһи кыһы-стар, саһтар дыһаһа.

Аны туран, бэйэбит сүөһүлэрбит үчүгэйдики аһаттаһа, дуоннаах эи бэрбэттарын курдук, 2010-2011 сс. 200 герсфорд, 2013-2014 сс. 1100 калмык эт боруода сүөһүлэри атылаһан ажалыһыт. Тоһо наар калмыктарынан үлүһүбүлүтүн сатаан сынааһыт. Итк сүөһүлэри ыраахан аһардас тэһэйи ажалыһытгар төһөлөөк үп ороскуоттамыга буолуо? Ол оннугар бийигини сүүһүтэн, гыһынчаан сыларга тыһыһах ордорон ажалыт хаарыһаах саһабыт сүөһүтүн дэгүтэр ордук буолуо суоһа этэ дуо? 4 сылаһаакта бийиги «Чураһчы» кооперативыт 100 герсфорд боруода улаһан сүөһүлэри ажалыһыт. Көрүү, аһаты сүүһүнэн эһаһа тураһарын үрдүнэн аһардас аһылыктарын, көрөр ороскуоттарын саһаакка сыла мөлүһүтөн ордук мочооһо тэһэлэрин туһунан суруйан тураһын. Онтон ити калмык сүөһүлэрэ даҕаны хас сылаһан барыһа бэрэһилэрбит өйүм холлоһ Саарбах буолуо. Тастаан сүөһүнү ажалы бийиһи даҕаны тохто-обот чинчилээх. Бу 2 сыла 700 ынаһа ынаһы атылаһарга дуоһагар түрөһилибит диин аһаһыт.

Биири төрүт саһаан айдаөбөһүн. Тоһо үйэ аһарыттан ордук кэмгэ бийиги гыһыс уопастыһабытыгар үөрэммит, диктэһит симментал холмогор боруодатын сирэммит, ити үлүһүтээк элбэх сүөһүнү тастаан атылаһан үп-харчы бөһөнү барыһыһыт, мочоот бөһөкө кихрибтиһи? Онно ким эппиттиһири?

Түмүгэр биири эһаһа. Сүөһү боруодатын тупсарыга Н. С. Хрущев Америкатан атыр одустары атылаһа сатааһытын курдук бийиги саһаһабыт тупса сирдэртэн, дойдудартан бэрэм ынахтары ажалтарарын тохтооһуоһу. Племенной үлэни тупсарат 2013 сыллаахха президентимит (билкиһин И. Дархаммит) Е. А. Борисов таруур сүөһү 70 бырыһыанын искусствоннай сэмэлээһининэн хаһарга диил олус сөптөөх ыһаһын төһөрөрү күүстээх үлэни ытыһаһыт.

Онтон бийнэхэ Чураһчыга племенной үлэ, искусствоннай сэмэлээһини туруга хайлаһа? Ол туһунан кэһин суруйуом.

Иван ПОКОМАРЕВ.

Куда пойти учиться

«Выбор профессии - бесплатно»

Отдел военного комиссариата Республики Саха (Якутия) по Таттинскому и Чурапчинскому улусам проводит отбор юношей и девушек в средние и высшие учебные заведения Министерства обороны Российской Федерации. Каким имеют преимущества:

1. Если кандидаты, после прохождения всех мероприятий отбора направляются для сдачи испытательных испытаний в учебные заведения, проезд оплачивает военный комиссариат РС(Я). В случае поступления обратный проезд по месту жительства также оплачивается Министерством обороны. Вступительные испытания проводятся с 1 июля.

2. В ходе обучения курсанты имеют все льготы, определенные Законом «О статусе военнослужащих». Курсанты, обучающиеся первый год, размещаются в казармах, а старшие курсы в общежитиях комбатного типа. Питание, учебными пособиями и общежитием курсанты обеспечиваются за счет МО РФ. Курсантам 1 курсов ежемесячно выплачивается денежное содержание по 2000 тыс.руб., а курсантам последующих курсов, после заключения контракта, выплачивается от 13.000 тыс.руб. в месяц. Ежегодно предоставляется оплачиваемый каникулярный отпуск продолжительностью 30 дней (летом) с оплатой проезда к месту проживания, а также каникулы - 15 календарных суток (без оплаты проезда).

Требования для поступающих:

- Возраст от 16 до 22 лет (проходивших военную службу до 24 лет);
- Среднее полное общее образование (для учащихся 11 классов - табель успеваемости за три четверти);
- Личность по состоянию здоровья;

При поступлении в ВУЗ проводятся следующие мероприятия:

- Медицинское обследование;
- Профессионально-психологический отбор (тестирование);
- Оценка уровня физической подготовленности;

Не могут рассматриваться в качестве кандидатов:

- Имеющие ограничения по состоянию здоровья;
- Имеющие низкий балл успеваемости;
- Имеющие плохие показатели по психологическому уровню;
- Судимые.

ПЕРЕЧЕНЬ

учебных заведений МО РФ высшего и среднего профессионального образования, в которых проводится отбор кандидатов в 2015 г.

№ п/п	Наименование ВУЗ	Специализация	Срок обучения (лет)	Платно
1	Одоевский военный институт ВС РФ (г. Москва)	Управление персоналом	4	1
2	Одоевский военный институт ВС РФ (г. Балашиха)	Управление персоналом	3	2
3	Великолучинский районный профессиональный колледж (г. Великие Луки)	Автоматизированные системы обработки информации и управления	3	2
4	ВУНГВЭС - Военно-воздушная академия (филиал в Красноярске)	Летная школа высшего профессионального образования	6	1
5	ВУНГВЭС - Военно-воздушная академия (филиал в Самаре)	Летная школа высшего профессионального образования	6	1
6	ВУНГВЭС - Военно-воздушная академия (филиал в Челябинске)	Летная школа высшего профессионального образования	6	1
7	ВУНГВЭС - Военно-воздушная академия (филиал в Воронеже)	Летная школа высшего профессионального образования	6	1
8	ВУНГВЭС - Военно-воздушная академия (филиал в Екатеринбурге)	Летная школа высшего профессионального образования	6	1
9	ВУНГВЭС - Военно-воздушная академия (филиал в Омске)	Летная школа высшего профессионального образования	6	1
10	Военный институт ВС РФ (филиал в Сергиевом Посаде)	Электронное обеспечение авиации и ракетной техники	4	2
11	Псковский институт ВС РФ (филиал в Пскове)	Управление персоналом	4	2
12	Псковский институт ВС РФ (филиал в Петербурге)	Юриспруденция	4	2

Справки по телефону: 8(411)-52-42-972 или по адресу: с.Быхты Кюсюль ул.Софронкина 17, отдел военного комиссариата, кабинет 21.

Н. АИЦЕНЕВ, начальник ОВК РС(Я) по Таттинскому и Чурапчинскому улусам.

